

Kärkölen tarkastuslautakunnan

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

kunnanvaltuustolle

Kärkölen kunta
Tarkastuslautakunta
10.5.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
1.1	Kokoonpano	3
1.2	Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet.....	3
1.3	Toimintamuodot.....	4
1.4	Arvio kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeesta	4
2	VALTUUSTON ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	5
2.1	Kuntastrategian tavoitteet.....	5
2.2	Toimielinten toiminnan ja talouden tavoitteet	5
2.2.1	Keskusvaalilautakunta.....	5
2.2.2	Kunnanhallitus ja sen alaiset tehtävät	5
2.2.3	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta.....	6
2.2.4	Ympäristölautakunta.....	6
2.2.5	Tekninen lautakunta	7
2.3	Tuloslaskelma- ja rahoitusosan erien toteutuminen.....	7
2.4	Investoinnit.....	8
2.5	Kunnan talouden arviointi	8
	Kuntakonsernin talous	9
3	HENKILÖSTÖKERTOMUS.....	10
4	MUUT HAVAINNOT	11
5	YHTEENVETO	11

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1 Kokoonpano

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninä ovat kertomusvuonna olleet:

Jäsenet

Matti Airola, puheenjohtaja
 Reijo Päivärinta, varapuheenjohtaja
 Seppo Eerola
 Tuija Nummela
 Johanna Siven
 Mari Tommiska

Varajäsen

Antti Väkiparta
 Juuso Paulasuo
 Elina Suominen
 Leena Reiman
 Marko Hietala
 Jenni Salomaa

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT Topi Katajala KPMG Julkistarkastus Oy:stä.

Merja Jaatisen siirryttyä toisen työnantajan palvelukseen, toimii tarkastuslautakunnan uutena yhteyshenkilönä toimistos sihteeri Reija Myllylä.

Arviointitoiminnassa on otettu huomioon seuraavat esteellisyydet:

Seppo Eerola, ympäristölautakunta, varajäsen
 Reijo Päivärinta, sivistys- ja hyvinvointilautakunta, jäsen/vpj
 Mari Tommiska, teknisen lautakunta ja kuntasuunnittelutoimikunta, jäsen

1.2 Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Valtuuston toimikaudekseen asettama tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 §:n nojalla kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta. Lautakunnan tehtävänä on erityisesti arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Hallintosäännön 79 §:n mukaan tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla. Lisäksi pykälässä määrätään, että tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä ja sen on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

1.3 Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2020 arviointityötä varten yhteensä viisi kertaa vuoden 2020 syksyllä ja vuoden 2021 keväällä. Lautakunnan jäsenet ovat perehtyneet kunnan palvelutuotantoon seuraamalla toimielinten toimintaa ja kuulemalla viranhaltijoita ennalta laaditun arviointiohjelman mukaisesti. Toimielinten toimintaa on seurattu esityslistoista ja pöytäkirjoista. Tarkastuslautakunta on kuullut pormestaria, kansliapäällikköä, teknistä johtajaa, sivistysjohtajaa, ympäristösihteeriä, kehityspäällikköä ja talouspäällikköä hallinnonalojen toiminnasta ja taloudesta sekä ajankohtaisista asioista.

1.4 Arvio kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeesta

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimintakertomuksessa on käsitelty toimintakertomusta koskevien ohjeiden mukaiset asiat riittävällä tarkkuudella.

2 VALTUUSTON ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

2.1 Kuntastrategian tavoitteet

Talousarvion ja -suunnittelun lähtökohtana on kunnanvaltuuston 18.9.2017 hyväksymä kuntastrategia. Strategia laadittiin luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteisissä työpajoissa.

Strategian mukaan Kärkölä on ulospäin suuntautuva ja myönteisesti tunnettu, terve, itsenäinen yhteisöllinen sekä menestyvä - ihmisen kokoinen kunta. Strategian tavoitteet ja toimenpiteet on jaettu neljään osa-alueeseen: yhteistyöhön, hyvinvointiin, kasvuun ja talouteen. Strategiaa toteutetaan käytännön toimenpiteillä, jotka kirjataan vuosittain talousarvioon toiminnallisina tavoitteina, jotka sitovat hallintokuntia.

Tarkastuslautakunnan mielestä kuntastrategia on hyvin laadittu ja sen onnistumiseen tulee edelleen panostaa.

2.2 Toimielinten toiminnan ja talouden tavoitteet

Käyttötalouden määrärahojen sitovuustaso on toimielintaso. Tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeiset erät sitovat valtuustoon nähden aina tilikauden tulokseen saakka. Investointiosa sitoo valtuustoon nähden sillä tarkkuudella, jolla hankkeet on investointiohjelmassa esitetty, eli yksittäisinä hankkeina tai hankeryhminä. Rahoitusosassa sitovia määrärahoja ovat rahoitustoiminnan määrärahat.

2.2.1 Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2020 ei ollut lakisääteisiä vaaleja eikä keskusvaalilautakunta kokoontunut.

2.2.2 Kunnanhallitus ja sen alaiset tehtävät

Kunnanhallitukselle asetetut toiminnan sitovat tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin. Tavoitteiksi vuodelle 2020 oli asetettu:

1. Kunnanvaltuusto arvioi strategian mittareiden toteutumisen
2. Kunnanhallitus tekee selvityksen asiakaspalvelun kehittämisestä
3. Kunnanhallitus kehittää talouden seurantaa ja mittareita
4. Kunnanhallitus käynnistää esimiesten valmennusohjelman
5. Kunnanhallitus vastaa tiedonhallintalain velvoitteiden toimeenpanosta
6. Kunnanhallitus saattaa kiinteistöverokannan selvityksen päätökseen
7. Kunnanhallitus lisää asumisen markkinointia ja kehittää tonttimyyntiä
8. Kunnanhallitus kehittää yritys- ja järjestöyhteistyötä
9. Kunnanhallitus selvittää digitalisaation avulla saatavia säästöjä

Edellisvuosien tapaan osa asetetuista tavoitteista on tavoitteen toteutumisen mittaamiseen käytettävän mittarin luonteisia tai tavoite on esitetty hyvin yleisellä tasolla ja varsinaista mittaria ei ole määritelty. Tältä osin itse tavoiteasetantaa voi kunnassa vielä tarkentaa ja kehittää.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kiinteistöverokannan selvitys jatkuu, eikä tavoitetta ole siten saavutettu. Lisäksi yritys- ja järjestöyhteistyön

kehittäminen on vaikeutunut koronapandemian seurauksena.

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan toimintatuotot toteutuivat 28 141 euroa (10,9 %) talousarviota parempana ja toimintakulut alittivat talousarvion 1 535 765 euroa (8,4 %). Toimintakate toteutui 1 563 906 euroa (8,6 %) muutettua talousarviota parempana. Suurimpana yksittäisenä tekijänä kunnanhallituksen alaisissa tehtävissä on sosiaali- ja terveystalouden toimintakatteen alittuminen 1 393 618 eurolla (8,7 %).

Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnanhallituksen alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2.3 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Vuoden 2020 talousarviossa sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle asetettiin strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet talousarviovuodelle 2020. Tavoitteet olivat seuraavat:

1. Kunnan hyvinvointiryhmä koordinoi, että hyvinvointi sisällytetään jokaisen toimialan talousarvioon ja toimintasuunnitelmiin.
2. Perusopetuksen osalta koulukiusaamista ennaltaehkäisevien toimien tehostaminen siten, että kiusaamisen määrä vähenee lukuvuoden 2018 – 2019 tasosta. Indikaattoreina Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kouluterveyskyselyn ja KivaKoulu tilannekartoituksen tulokset.
3. Jokainen oppivelvollisuuden suorittanut nuori saavuttaa perusopetuksen päättötodistuksen.

Tavoitteiden toteutuminen on esitetty selkeästi kunkin tavoitteen jälkeen. Koulukiusaamiseen ja perusopetuksen päättötodistukseen liittyvät tavoitteet jäivät saavuttamatta. Koulukiusaamisen osalta voidaan pitää huolestuttavana, että kiusatuksi joutuneiden prosenttiosuus Kärkölässä on kaksinkertainen (12) verrattuna valtakunnalliseen vertailuprosenttiin (6). Koulukiusaamisen lopettamiseen tähtäviä toimenpiteitä tulee jatkaa ja tehostaa.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaiset toiminnan toimintatuotot alittivat talousarvion 59 142 eurolla (14,9 %) ja toimintakulut jäivät 215 371 euroa (2,8 %) alle talousarvion. Poistot huomioiden lautakunnan tilikauden tulos oli 128 420 euroa (1,8 %) talousarviota parempi.

Tarkastuslautakunta arvioi, että sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2.4 Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan osalta tilinpäätöksessä on esitetty talousarviovuoden sitovien tavoitteiden toteutuminen. Tavoitteet toteutuivat hyvin.

Ympäristölautakunnan toimintatuotot toteutuivat selkeästi talousarviota paremmin ja toimintakulut talousarviota pienempinä. Toimintakate toteutui 60 216 euroa (52,4 %) talousarviota parempana.

Tarkastuslautakunta arvioi, että ympäristölautakunnan alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2.5 Tekninen lautakunta

Talousarviossa 2020 esitetty teknisen lautakunnan valtuustotason sitovat toiminnan tavoitteet ovat seuraavat:

- Tekninen lautakunta huolehtii vesihuollosta, kiinteistöistä ja kaavateiden kunnossapidosta siten, että se takaa kuntalaisille terveellisen ja turvallisen asumisympäristön.
- Teknisen toimen koko henkilöstölle taataan mahdollisuus yhteen koulutuspäivään vuodessa.

Viime vuoden tapaan tarkastuslautakunta toteaa, että asetetuista tavoitteista ensimmäinen tavoite on enemmänkin teknisen toimen tehtävän kuvausta ja toinen tavoite teknisen toimen sisäistä hallintoa, joka ei sinällään tavoitteena luo vaikuttavuutta kuntalaisten arkeen. Tältä osin tavoitteiden asetantaa tulee edelleen kehittää.

Myös muiden tulosalueiden valtuustotason sitovat tavoitteet ovat osittain enemmänkin tehtävänkuvausta kuin varsinaisia tavoitteita. Tältä osin talousarviovuodelle asetettavia tavoitteita tulisi tarkentaa. Lisäksi tavoitteiden saavuttamisen esitystavan selkeyttä tulisi tilinpäätöksessä kehittää.

Teknisen lautakunnan tuotot toteutuivat 37 804 euroa (0,7 %) talousarviota parempina ja kulut ylittivät talousarvion 93 994 euroa (2,3 %). Poistojen jälkeen teknisen lautakunnan tilikauden tulos toteutui 34 095 euroa (73,3 %) talousarviota parempana.

Tekniselle lautakunnalle asetetut valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on saavutettu hyvin.

Kärkölän Vesi on eriytetty vesihuoltolain edellyttämällä tavalla. Kärkölän Veden toimintatuotot toteutuivat hieman talousarviota pienempinä ja kulut 33 798 euroa (7,2 %) talousarviota suurempina. Tilikauden tulos jäi 13 947 euroa (11,2 %) talousarviosta.

Veden liikevaihto pieneni edellisvuodesta 64 366,28 euroa. Liikeylijäämä pieneni 43 059,64 euroa ollen 110 282,74 euroa. Tilikauden tulos on 40 530,09 euroa ylijäämäinen.

Tarkastuslautakunta arvioi, että teknisen lautakunnan alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.3 Tuloslaskelma- ja rahoitusosan erien toteutuminen

Verotulot toteutuivat (0,35 milj. €) talousarviota paremmin ja valtionosuudet toteutuivat (1,16 milj. €) talousarviota paremmin. Rahoitus- tuottojen ja kulujen netto toteutui 0,26 milj. € talousarviota parempana. Poistot (1,1 milj. €) toteutuivat 0,06 milj. € talousarviota pienempinä.

Rahoitusosan erien osalta pitkäaikaista lainaa otettiin lisää 6 milj. € ja lyhytaikainen laina pieneni 7 milj. €.

2.4 Investoinnit

Investointiosassa sitovina erinä olivat hankkeet tai hankeryhmät sillä tarkkuudella kuin ne investointiohjelmassa on esitetty. Investointimenot 3,67 milj. € toteutuivat talousarvion puitteissa. Investointitulojen toteutuminen jäi talousarviosta olleen 0,60 milj. €. Yksittäisenä kohteena liikuntahallin rakentaminen toteutui 0,22 milj. € muutettua talousarviota suurempana toteuman ollessa 2,92 milj. €. Liikuntahallin alkuperäinen talousarvio oli 2,95 milj. €.

2.5 Kunnan talouden arviointi

Vuoden 2020 toimintatuotot olivat 2,62 milj. € eli 0,12 milj. € vähemmän kuin vuonna 2019. Toimintakulut olivat 25,34 milj. € eli 1,03 milj. € vähemmän kuin vuonna 2019. Toimintakate heikkeni edellisvuodesta 0,91 milj. €.

Verotulot kasvoivat 1,41 milj. € edellisvuodesta ja valtionosuudet 1,86 milj. €. Rahoitustuottojen ja -kulujen nettotuotto kasvoi 0,01 milj. €. Näiden erien jälkeinen vuosikate oli 4,52 milj. €. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 1,07 milj. € ja tilikauden ylijäämäksi muodostui 3,45 milj. €.

Vuosikate kattoi poistot ja kunnan tulorahoitus oli näin ollen riittävä. Kunnalla on tilikauden ylijäämän jälkeen taseessa 6,92 milj. euron kertynyt edellisten tilikausien ylijäämä siirryttäessä vuoteen 2021.

Hyvä taloudellinen tulos pohjautuu pitkälti valtion kunnille osoittamaan koronaan liittyvään rahoitukseen ja koronan vaikutuksiin kulu- ja tuottopuolella. Vuosi 2020 oli erityislaatuinen, eikä sitä voi monellakaan tavalla verrata aikaisempiin tai tuleviinkaan vuosiin.

Kuntakonsernin talous

Kuntakonsernin talous ja sen tunnusluvut ovat kehittyneet samansuuntaisesti kuin kunnan tunnusluvut edellisestä vuodesta.

Kunnan ja kuntakonsernin taloudellista tilaa kuvaavaa vertailutietoa on alla olevassa taulukossa.

	Kärkölä					Muutos	Päijät-Hämeen	Koko
	2016	2017	2018	2019	2020		kunnat	maa
							2019	2019
Asukasmäärä	4545	4509	4456	4369	4325	-		
Tuloveroprosentti	21,75	21,75	21,75	22,00	22,00		20,77	19,87
Tuloslaskelma:								
Toimintatuotot/toimintakulut %	10,8	11,6	9,7	10,4	10,3	-	12,6	19,2
Vuosikate/poistot %	86,6	239,3	24,6	27	422	+	63	75
Vuosikate €/asukas	200	530	52	58	1046	+	237	316
Rahoituslaskelma:								
Investointien tulorahoitus-%	47,7	718,9	38,5	4,6	146,8	+	31	45
Lainanhoitokate	1,43	2,7	0,5	0,2	2,2	+	0,7	1,0
Kassanriittävyys pv	20	23	28	85	67	-	37	42
Tase:								
Omavaraisuus %	51,3	55,8	54,3	38,9	47,4	+	43,4	57,9
Lainat €/asukas	2088	1972	1861	4050	3752	+	5315	3342
Suhteellinen velkaantuneisuus %	45,0	41,0	44,5	80,6	70,9	+	93,7	62,0
Kertynyt yli-/alijäämä/asukas	712	1026	880	793	1599	+	1015	2025
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä/asukas	73	413	286	208	1051	+	1391	2313
Konsernin lainakanta 31.12. €/asukas	2325	2215	2092	4266	4076	+	7496	7084

3 HENKILÖSTÖKERTOMUS

Henkilöstön jaksamiseen, sairauspoissaolojen vähentämiseen ja henkilöstölähtöiseen työurien pidentämiseen on kiinnitetty tavoitteellisesti huomiota edellisvuosien tapaan. Keväällä 2020 kärjistyneen Covid-pandemian takia laajaa työhyvinvointikyselyä ei toteutettu vuonna 2020. Sairauspoissaolot ovat lisääntyneet 6,6 kalenteripäivää edellisvuoteen verrattuna. Erityisesti pitkät sairauspoissaolot ovat lisääntyneet. Sairauspoissaolot ovat palanneet samalle tasolle kuin mitä ne olivat muutama vuosi sitten. Tämä suuntaus on huolestuttava.

Vuonna 2020 sattui työ- ja työmatkatapaturmia seitsemälle työntekijälle, joista yhdestä aiheutui kuusi palkallista työkyvyttömyyspäivää. Vuonna 2019 tapaturmia sattui kuudelle työntekijälle ja niistä aiheutui yhteensä 13 palkallista työkyvyttömyyspäivää. Vuonna 2020 tapaturmista viisi oli työpaikalla sattuneita ja kaksi työmatkatapaturmia. Tarkastuslautakunta pitää tapaturmien pysymistä alhaisella tasolla erittäin hienona asiana.

Covid19-viruksen leviäminen pandemiaksi on kasvattanut työsuojeluun liittyvien toimintaohjeiden määrää. Pandemia on myös vaikuttanut muuhun henkilöstölle annettuun ohjeistukseen. Suuri muutos oli etätyöhön siirtyminen ja siitä annettiin erillinen etätyöohjeistus, jossa on otettu huomioon myös työn ergonomiasta huolehtiminen.

Tuloslaskelman henkilöstökulut ovat kasvaneet vuodesta 2019 vuoteen 2020 yhteensä 37 334 euroa (0,62 %). Kunnan henkilöstömäärä vuonna 2020 oli 139 henkeä (vuonna 2019 138 henkeä).

7. TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kärkölässä 10 / 5 2021

Topi Katajala

JHT

KPMG Julkistarkastus Oy, tilintarkastusyhteisö

4 MUUT HAVAINNOT

Tarkastuslautakunta toteaa tyytyväisyydellä, että kunnan toimesta on kiitettävästi haettu ja saatu erilaisiin hankkeisiin hankerahoitusta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntalaisten yhteydenotot huomioidaan ja niihin vastataan kohtuullisessa ajassa.

Toimintakertomuksessa on hyvä tuoda esille tilikauden aikaiset olennaiset asiat, esim. jo vuoden 2019 puolella aloitettu nuorten työpajatoiminta.

5 YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että talouden ja toiminnan tavoitteet ovat pääosin saavutettu. Tilikauden toteutunut ylijäämä 3 451 732,51 euroa oli huomattavasti alkuperäistä talousarviota parempi. Kunnan taseen kertynyt ylijäämä on 6,92 milj. €.

Kärkölässä 10. toukokuuta 2021

Matti Airola
puheenjohtaja

Reijo Päivärinta
varapuheenjohtaja

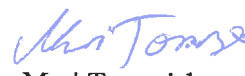

Seppo Eerola
jäsen

Tuija Nummela
jäsen

Johanna Siven
jäsen

Mari Tommiska
jäsen